

Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegraful Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Regele Carol despre rolul României.

Ziarele din capitală aduc după o foaie din România părți din textul vorbirii, pe care a rostit-o Maiestatea Sa, Regele Carol, în consiliul de coroană, în care s'a decretat neutralitatea. Maiestatea Sa a spus următoarele:

«E aproape jumătate de secol, decând am pus întâi piciorul pe pământul acestei țări. Vă asigur, că în acest lung timp mi-am însușit întreg interesul și toate nevoile acestui popor, asupra căruia domnesc, cunoscându-le pe toate foarte bine. Și pentru că vă cunosc și pe D-voastră și în cursul lungii mele domnii am primit nenumărate dovezi, că îmi primiți cu plăcere sfaturile bune: îmi voiu spune și de astădată fără rezerve convingerile mele, pe cari de altcum le cunoașteți de mai înainte.

Convingerea mea, cât mă va ținea Dumnezeu, e neschimbată, pentru că e bazată pe învățăturile istoriei, iar istoria nu se schimbă de pe o zi pe alta. Convingerea mea e, că interesele mari ale țării și viitorul ei pretind, ca se urmărim politica bunei pretenii cu puterile centrale, basată pe servicii reciproce.

Pentru că faptul, care pentru noi e o axiomă, este, că pânăcând popoarele germane au interesul a ne sprijini, ca să devenim prin aceasta un tot mai puternic zid de apărare în contra curentului tot mai amenințător al slavismului, — Rusia, care urmărește cu îndârjire vechile sale ideale de a supune odată întregul orient european domniei sale, cu Constantinopolul împreună, nu poate se privească decât numai cu ochi dușmănoși desvoltarea noastră.

Conced, că pretenia celor două puteri centrale nu isvorește din sentimente, ci e reclamată de interese foarte ușor de înțeles. Rusia se năzuește, ca să-și ascundă fața de noi făcându-ne pretenia. Dar interesul ei e contrar și stă în conflict neîmpăcat cu interesele țării noastre, ceea ce e evident din politica ei tradițională de cucerire. Rusia are în momentul de față necesitate de sprijinul nostru. Oferte n'a făcut; dar e posibil, că va face. Însă numai în cazul, că va eși biruitoare. Dar ce va fi, dacă soarta armelor va da un rezultat contrar, iar noi, fiind pe partea Rusiei, vom suferi până la sfârșit toate desavantajele nesuccesului? Ajungem în raporturi de dușmănie cu Germania, asemenea și cu monarhia austro-ungară, și nu vom putea face nici aceea, ca Rusia să se lase de ideea, că dacă vrea să ajungă la Constantinopol, trebuie întâi să ne nimicească pe noi, ca putere independentă. Pe noi, cei ce stăm între două puteri, cari luptă pentru prioritatea în Balcani, ne amenință primejdia de a nu avea niciodată pretenia Rusiei, fiind aceasta o imposibilitate istorică, și de a perde pentru totdeauna pretenia mo-

narhiei austro-ungare și a Germaniei. Declar, că sunt contrar hotărât al acestei politici de aventură, pentru că dacă noi ajutam să fie împărțită Austria și Ungaria, accelerăm prin aceasta sfârșitul nostru propriu. Desmembrarea Austro-Ungariei ar însemna perirea noastră».

Declarațiile acestea Maiestatea Sa, Regele Carol, le-a scris în fața membrilor consiliului de coroană, ca să rămână ca document istoric, rostind cuvintele următoare:

«Doresc, ca istoria să știe, cari au fost la 1914 părerile primului rege al României, despre rolul țării sale».

Dela secțiunile „Asociațiunii”.

Raportul secțiunii istorice către ședința plenară.

Onorată ședința plenară! În numele secțiunii istorice ne luăm voie a înainta următorul raport:

Membrii secțiunii istorice au cercat și în cursul anului trecut să-și îndeplinească datorințele, ce sânt cu toții că le au, și în această calitate a lor, față de «Asociațiunea» noastră.

Dacă nu vom perde însă din vedere insuficiența mijloacelor materiale, care apasă atât de mult «Asociațiunea», încât aceasta nu e în stare a sprijini în mod efectiv activitatea de ordin literar sau științific a singuraticelor secții, mai departe dacă vom ținea samă de mediul, în care trăesc puținii noștri oameni de știință și care este atât de neprielnic pentru desfășurarea unei sistematice activități de ordin literar-științific, vom afla suficiente motive spre a justifica puținătatea rezultatelor, ce a cules până acuma «Asociațiunea» noastră pe urma întrunirii anuale a secțiunilor sale literare-științifice.

În ce privește îndeosebi pe membrii secțiunii istorice, nu se sfiesc a recunoaște cu toții, că problemele fixate pentru această secțiune sunt atât de importante și de mari, încât în situația dată ei nu s'au putut ocupa decât de o mică parte a acestor probleme.

Considerând că secțiunea nu are măcar un singur membru, căruia împrejurările să-i permită a se ocupa numai cu chestiuni istorice, sau a se dedica exclusiv unei activități menite să accelereze rezolvirea importantelor probleme de ordin literar-istoric ale «Asociațiunii» noastre, nu e decât firesc, că o multime dintre aceste probleme rămân an de an în regiunea desideratelor platonice, fiindcă nu ne este dată puțința a le coborâ în lumea realității....

Năzuința de căpetenie a membrilor secțiunii istorice a fost și în anul acesta, ca și în ceilalți ani, mai ales popularizarea cunoștințelor istorice prin conferențe, prelegeri populare și broșuri scrise pe înțelesul tuturor, ca să pătrundă cât mai adânc în straturile poporului nostru dela orașe și dela sate cunoașterea trecu-

tului românesc, istoria despre care un renumit scriitor afirmă, că este pomul cunoștinței binelui și al răului. Știind că istoria este făclia, care trezește în sufletul popoarelor cunoștința națională și le întărește credința într'un viitor de mărire și înaintare strălucită, mai departe ținând samă de cuvântul Sfintei Scripturi, care ne spune, că «se prăpădește poporul din lipsa de știință», membrii secțiunii istorice au căutat toate prilejurile spre a împărțâși poporului, cu graiul și în scris, cunoștințe din istoria noastră națională.

La cursul sistematic de conferențe, aranjate de biroul central al «Asociațiunii» în iarna trecută, secția istorică a participat în mod activ prin doi membri ai săi, dintre cari unul a vorbit despre istoria universală din ultima jumătate de veac, iar al 2-lea despre istoria Românilor ardeleni dela 1848 până în zilele noastre.

Di T. V. Păcățian, presidentul secțiunii noastre, a publicat «Legea electorală» și «Cartea de Aur» vol. VII. Lucrează la vol. VIII al «Cărții de Aur» care e aproape gata.

Membrul Dr. Ilie Dăian a publicat 2 broșuri: «Din vremile prorocilor» și «Solia învierii».

Dr. Silviu Dragomir a ținut o conferență istorică în Orăștie: «Despre trecutul Românilor pe pământul crăiesc» și alta în Ocna «Despre trecutul românesc al orașului Ocna», — iar referentul secțiunii a ținut o conferență istorică în Brașov despre «Șaguna și Eötvös», alta la societatea «Petru Maior» din Budapesta despre «legăturile bisericii românești din Ardeal cu ierarhia din principatele române în cursul secolului XVII», și mai multe prelegeri populare, de cuprins istoric, la sate. Amândoi au colaborat la revista «Transilvania» și la alte ziare și reviste, cu articole istorice.

Dr. Silviu Dragomir a publicat un studiu critic ca răspuns la lucrarea tendențioasă a Sasului Dr. G. Müller: «Die Ursprüngliche Rechtslage der Rumänen im Sachsenlande» și în anuarul Seminarului Andreian a scris despre legăturile Românilor ardeleni cu Rusia în sec. XVIII.

Referentul secțiunii a publicat în «Analele Academiei Române» studiul intitulat: «Principele ardelean Acațiu Barcsai și mitropolitul Sava Brancovici», a înaintat la «Asociațiune» 2 manuscrise, cari i s'au cerut anul trecut, unul cuprinzând biografia populară a mitropolitului Șaguna, iar celalalt sub titlul: «De de mult», ca o continuare a broșurii Nr. 1 din «Biblioteca populară a Asociațiunii» conținând o serie de 25 prelegeri populare istorice. Amândouă manuscrisele așteaptă să fie date cât mai în grabă la tipar.

Membrul Mateiu Voileanu a îngrijit retipărirea dreptului canonic de Șaguna și a protocolului sinodului arhidiecezan. A ținut conferență în Brașov despre descoperirile dela polul sudic, care se va tipări.

Dintre membrii corespondenței a-leși în ședința plenară din 1914 dl Dr. Amos Frâncu a prezentat în scris opinia sa privitoare la înființarea «sfatului de pace», care idee D-Sa o află discutabilă în principiu, ca o reîmprospătare adecvată timpului nostru a vechiului «jus valachicum» de a se judeca prin jurați chestiunile litigioase între țărani și ca o măsură potrivită pentru întâmpinarea potopului de procese, ce bântue poporul nostru dela țară. Considerând însă complicația extraordinară a stărilor de drept între cari trăim, după norma lui Tacitus: «pessima republica, plurimae leges» și considerând prin urmare, că sfatul păcii ar putea opera cu efect numai în contact cu jurisprudenții noștri, crede că o organizație corăspunzătoare a sfatului păcii s'ar putea întreprinde numai prin o secție de drept «Asociațiunii». Secțiunea istorică în ședința sa din 1/14 Iulie a. c. a admis această părere.

Di Dr. Iuliu Maniu a prezentat un specimen din dicționarul juridic maghiar-român, scris de dl Victor Andru, accentuând, că în această lucrare se găesc părți bune, dar spre a o putea judeca în întregime, autorul să fie poftit a înainta întreg operatul său biroului, de unde se va transpune secțiunii de științe sociale spre cenzurare din punct de vedere juridic, iar celei literare spre examinare din punct de vedere stilar. Cheltuielile, ce va reclama tipărirea acestei lucrări, vor îngriji să le procure membrii secției de științe sociale.

Cu privire la propunerile prezentate din partea secretariatului, secțiunea istorică are următoarele hotărâri:

Ad 1. Aprobă cu majoritate de 1 vot proiectul referitor la modificarea regulamentului general al secțiunilor științifice-literare.

Ad 2. Consimte la înființarea secțiunilor de științe sociale, medicale și tehnice-industriale, iar propunerea pentru alegerea membrilor în secțiunea de științe sociale o încredințează dlor avocați prezenți la ședință.

Ad 3. În ce privește colaborarea sistematică la revista «Transilvania» constată, că membrii săi Dr. S. Dragomir și Dr. I. Lupaș au colaborat cu stăruință și în cursul acestui an. Nu primește demisia dlui Dr. S. Dragomir din comitetul de redacție al revistei, ci își exprimă dorința, ca acest comitet de redacție să țină în viitor mai regulat ședințe și să precizeze în mod corăspunzător relațiile dintre membrii săi și dintre director. La punctul acesta membrul Dr. C. Bucșan înaintază în scris propunerea, care se înaintează onor. ședințe plenare spre dezbateri.

Ad 4. Secțiunea propune să fie învitat dl Gh. Pop a pregăti o broșură comemorativă despre personalitatea lui Simion Bărnuțiu și importanța lui în istoria noastră culturală.

Ad 5. Lista cărților potrivite pentru bibliotecile satești o completează de astădată cu prelegerile populare, ce vor apărea sub titlul: «De de mult»,

